

dr. Simona Kustec, ministrica
Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
Masarykova cesta 16
1000 Ljubljana
gp.mizs@gov.si
soj.mizs@gov.si

Kabinet predsednika Vlade republike Slovenije
Gregorčičeva ulica 20
1000 Ljubljana
kpv@gov.si

Ljubljana, 30. 10. 2020

JAVNO PISMO ŠTUDENTK IN ŠTUDENTOV PRISTOJNIM ORGANOV OB ZAPIRANJU ŠTUDENTSKIH DOMOV

Spoštovani,

V četrtek, 22. 10. 2020, smo študentje Univerze v Ljubljani, Univerze v Mariboru in Univerze na Primorskem ter stanovalci študentskih domov iz medijev izvedeli, da se študentski domovi zapirajo in da moramo v nekaj dneh zapustiti svoje začasno prebivališče. Zaprtje domov se je odvijalo na podoben način kot ob prvem valu epidemije virusa Sars-Cov-2 spomladi, ko se je pokazalo, da zapiranje študentskih domov ni enostavno dejanje, kakor mislijo tisti, ki nimajo neposrednega vpogleda v praktično operativno delovanje te študentsko pomembne institucije.

Izbruh virusa spomladi je bil povsem nepričakovan, razmere pa posledično nepredvidljive. Ukrepi so morali biti hitri in učinkoviti, da smo se lahko uspešno odzvali na zdravstveno krizo takrat neznanih razsežnosti. Hitrost in učinkovitost pa ponavadi s seboj ne prinašata temeljitosti in usklajenosti. Vladni odlok je takrat sicer predvidel določene izjeme, ki v študentskih domovih lahko ostajajo, ni pa predvidel vseh skupin študentov, katerim začasno prebivališče predstavlja edino rešitev za normalno bivanje, študiranje in splošno delovanje. Poudarimo naj, da se je velika večina študentov vrnila v svoja stalna prebivališča, saj so jim domače razmere to omogočale. V domovih so ostale tiste skupine študentov, ki jim stalno prebivališče ne nudi možnosti za varno, nemoteno ali drugače urejeno bivanje.

O pomanjkljivostih ukrepov smo pristojne organe sproti obveščali in predlagali rešitve, ki bi bile sprejemljive za vse. Rešitev, ki smo jo interno našli spomladi za tiste, ki so v domovih ostali ni bila sprejemljiva, saj so študentje tako na lastno odgovornost kršili vladni državni odlok. Tudi po koncu epidemije smo opozarjali, da moramo skupaj poiskati boljše rešitve, če se nezaželena situacija ponovi. Naš cilj je bil predvsem, da bi bili ob morebitnem drugem valu pripravljeni pravično zagotoviti primerno bivališče vsem, ki ga potrebujejo. Tudi sedaj, ko se dejansko soočamo z drugim valom epidemije, opozarjamo, da se večkrat omenjene težave niso rešile in da je nekaterim študentom kratena pravica do primerne študijskega in življenjskega okolja.

Opozarjamo, da odlok, ki predvideva zapiranje študentskih domov, vsebuje premalo izjem in posledično zapostavlja različne skupine študentov, ki trenutno niso zmožni kvalitetno študirati in bivati. Skupine študentov, ki v odloku niso predvidene in nujno potrebujejo bivanje na začasnem prebivališču, so:

- študenti in študentke, ki doma nimajo ustreznih pogojev za študij na daljavo,
- študenti in študentke, ki si delijo gospodinjstvo z rizičnimi skupinami,
- študenti in študentke, ki imajo doma že aktivno okužene družinske člane,
- študenti in študentke, ki še vedno opravljajo študijske obveznosti ali dela na fizični lokaciji (prakse; terenske in laboratorijske vaje; diplomska, magistrska in doktorska raziskovalna dela);
- študente in študentke, ki so na kraj bivanja vezani zaradi opravljanja študentskega dela,
- študente in študentke, ki so v domačem okolju tarča kakršne koli oblike nasilja;
- študente in študentke, ki jim študentski dom predstavlja edino okolje prilagojeno njihovim posebnim potrebam;

Pristojne organe naj opomnimo, da v študentskih domovih bivajo študentje, ki koristijo pravico do subvencioniranega bivanja, kar pomeni, da v njih bivajo študentje, iz socialno manj privilegiranih skupin. Poleg tega se nemalo študentov preživlja s študentskim delom na lokaciji študija. Marsikaterim študentom študentsko delo predstavlja tudi edini vir dohodka, zato je bivanje v študentskem domu zanje ključnega pomena. Nepremišljeno zapiranje študentskih domov brez upoštevanja navedenih izjem je zato neodgovorno, saj določenim skupinam študentom predstavlja grob poseg v njihovo bivalno in študijsko okolje. Odgovorne naj spomnimo, da je študentski dom začasno prebivališče. Stanovalci smo s ponudniki študentskih sob v najemniškem razmerju, kar ni nič drugače kot v primeru zasebne nastanitve.

Na tej točki naj poudarimo našo podporo omejitvi bivanja v študentskih domovih, saj se s pristojnimi organi strinjamo, da ta pripomore k zaježitvi virusa. V skladu z družbeno situacijo so študentski domovi sprejeli poostrene hišne rede, s katerimi smo se prostovoljno odrekli številnim svoboščinam. Hišne rede smo stanovalci v veliki večini dosledno upoštevali, vsi kršitelji pa so bili ustrezno sankcionirani. Kot dokaz naj izpostavimo dejstvo, da študentski domovi navkljub polni zasedenosti niso postali vir širjenja okužbe.

Ne podpiramo pa sestavljanja odlokov, spisanih brez dvostranske komunikacije s študenti in brez poznavanja dejanskega stanja, saj menimo, da bi v odločitvah, ki se nanašajo na študentsko problematiko, morali sodelovati predstavniki različnih študentskih organizacij. Ko je Študentski svet stanovalcev ŠDL 9. oktobra zaprosil za informacije glede zaprtja študentskih domov, je prejel zgolj poziv k večji odgovornosti študentov, relevantnih odgovorov pa ne. Sprejemanje ukrepov, ki odločajo o odvzemu začasnega prebivališča študentov, brez obojestranske komunikacije kaže na očitno nespoštovanje pravic študentov.

Poleg zapostavitve določenih skupin študentov, ki bivanje v ŠD nujno potrebujejo, in pomanjkljivega spoštovanja pravice do začasnega prebivališča, nas pri vladnem pristopu do reševanja te problematike moti še, da so predlagane rešitve (odhod iz začasnega prebivališča) za mnoge študente tudi epidemiološko manj učinkovite, kot bi bile lahko bolj usklajene alternative.

Ob pismu prilagamo tudi izpovedi študentov, v katerih so tovrstne neučinkovitosti predstavljene na njihovih osebnih primerih. Študentje so se s svojimi stiskami oglasili v preteklem tednu.

Treba se je zavedati, da skupine študentov, ki smo jih našli zgoraj, predstavljajo manjšino vseh prebivalcev študentskih domov. Zaradi tega menimo, da bi hkrati lahko dosegli epidemiološko učinkovitost ukrepov in se izognili scenariju, ki študente postavlja pred nemogočo izbiro: kršiti državni odlok, da lahko normalno bivajo, ali izbrati alternative bivanju v študentskem domu, ki so lahko za širjenje virusa dosti bolj rizične. Torej scenariju, v katerem smo se znašli zdaj.

Zato na tej točki še enkrat predlagamo revizijo vseh sprejetih ukrepov, ki se navezujejo na študentsko bivanjsko problematiko. Želimo si uspešne nadaljnje dvostranske komunikacije in sodelovanja, v upanju, da natančno pregledate in analizirate naslednje predloge za ureditev bivanja v študentskem domu, ki bo pravična za vse skupine študentov:

1. Vladni odlok se razširi za vse skupine, ki jih zgoraj navajamo, in ki bivanje v epidemiji nujno potrebujejo.
2. Za čas veljavnosti sprejetega odloka se pozove vsakega študenta, prebivalca študentskega doma, da si izbere prebivališče na katerem bo prebival (stalno ali začasno).
 - a. Študentje ali študentke, ki za čas trajanja odloka bivanja v ŠDL ne bodo koristili so opravičeni plačila položic, kar spodbuja praznenje študentskih domov.
 - b. Študentje ali študentke, ki za čas bivanja ostanejo v študentskem domu, morajo podati izjavo, v kateri opredelijo razlog za ostanek, kar je že v veljavi.
3. Uprave študentskih domov so pristojne za preverjanje stanujočih in za spoštovanje izrednih hišnih redov. Zaradi omenjenih izjav bodo informacije o stanujočih študentih natančne in pregledne.

Študenti smo seveda pripravljeni sprejeti svoj del odgovornosti in se prilagoditi na razmere v času virusa, saj bi se radi čimprej vrnili na izvajanje študijskih aktivnosti v živo, ki ga ocenjujemo kot bolj kvalitetno in učinkovito. Na vas se obračamo s prošnjo, da tudi vi sprejmete svoj del odgovornosti z vzpostavljanjem ustrezne komunikacije, sodelovanja in upoštevanja naših predlogov. Prepričani smo, da bomo skupaj lahko našli ustrezno rešitev, ki nam bo dejansko omogočala sobivanje z virusom brez nepotrebnih negativnih posledic na študentsko populacijo.

Lepo pozdravljeni,

Študentski svet stanovalcev ŠDL,

Patrik Čelik, l.r.

predsednik

Študentski svet stanovalcev ŠD UM,

Anja Urek, l.r.

predsednica

Študentski svet stanovalcev ŠD UPR

Robert Logar, l.r.

predsednik

Študentski svet Univerze v Ljubljani,

Laura Koudela, l.r.

predsednica

Študentska organizacija Slovenije,

Klemen Peran, l.r.

predsednik

Društvo stanovalcev študentskih domov Maribor,

Tamara Farkaš, l.r.

predsednica

Poslano v vednost:

- Vlada republike Slovenije (gp.gs@gov.si),
- Direktorat za visoko šolstvo MIZŠ (visokosolstvo.mizs@gov.si),
- Študentski dom Ljubljana (studentski.domovi@stud-dom-lj.si),
- Študentski domovi Univerze v Mariboru (umsd@um.si),
- Študentski domovi Univerze na Primorskem (info@sd.upr.si).